

Nr 108

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i statliga avlönings- och pensionsförfattningar m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 136 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 1 april 1960, föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att 1) vidtaga ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436), avlöningsreglementet för övningslärare den 9 juni 1950 (nr 386) och statens allmänna tjänstepensionsreglemente den 28 maj 1959 (nr 287) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under I förordats; 2) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under II förordats a) vidtaga ändringar i 28 § statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436) och motsvarande stadganden i andra av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut utfärdade avlöningsförfattningar, b) meddela bestämmelser angående dels resekostnadsersättning och traktamente i samband med arbetsvård dels ock ordningen för bestridande av vissa i samband med dylik vård uppkommande särskilda kostnader, c) meddela beslut om tjänsteförening och rätt att bibehålla avlöningsförmåner i vissa fall; 3) meddela de föreskrifter och vidtaga de åtgärder i övrigt, som må erfordras i fråga om samordning av tjänstepensionsförmån med änke- eller barnpension, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under III förordats; 4) besluta om pensionsförbättring i vissa fall, då polisman övergått från kommunal till statlig pensionering, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under IV förordats; samt 5) utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av förenämnda förslag.

Propositionen

I propositionen föreslås, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga vissa ändringar bl. a. i statens allmänna avlöningsreglemente, övriga statliga avlöningsreglementen och statens allmänna tjänstepensionsreglemente. Vissa av ändringarna är föranledda av riksdagens redan fattade beslut eller avhängiga av bifall till förslag, som i statsverkspropositionen framlagts för årets riksdag. Ändringar påkallas även för lösning av

vissa särskilda frågor, som varit föremål för beredning inom civildepartementet, såsom frågan om förmåner i samband med arbetsvård för partiellt arbetsföra, m. m.

Vidare begärs bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela vissa föreskrifter i fråga om samordning av tjänstepensionsförmån med änke- och barnpension och att besluta om pensionsförbättring i vissa fall, då polisman övergått från kommunal till statlig pensionering.

Slutligen redovisas för riksdagen tilltänkta ändringar i grunderna för den s. k. bilkalkyl, som ligger till grund för beräkning av ersättning vid tjänsteresa med egen bil.

Beträffande detaljerna i propositionsförslaget tillåter sig utskottet hänvisa till de olika avsnitten av propositionen.

Motioner

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling upptagit två vid riksdagens början väckta motioner, den ena inom första kammaren av herrar *Robert Johansson* och *Wirmark* (I: 396) och den andra inom andra kammaren av herr *Dickson m. fl.* (II: 492), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i statens allmänna pensionsreglemente att bestämmelser infördes syftande till att efterlevande maka till ordinarie befattningshavare må givas rätt till familjepension, därest äktenskapet, ehuru det ingåtts efter det att befattningshavaren fyllt 60 år, haft en varaktighet av 15 år, eller det lägre antal år som vederbörande utskott må finna lämpligt.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen II: 492.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *statens pensionsanstalt*.

Statskontoret erinrar om att i samband med den nyligen genomförda pensionsregleringen för statsanställda m. fl. spørsmålet om efterlevandes rätt till familjepension ingående övervägts inom 1951 års pensionsutredning, varjämte till grund för de nya pensionsbestämmelserna lagts en överenskommelse, som efter förhandlingar träffats med de anställdas huvudorganisationer. I anslutning härtill har, påpekar statskontoret, vissa ändringar vidtagits i tidigare gällande bestämmelser om rätt till familjepension. Till följd härav skall villkoret i fråga om anställningshavarens ålder icke gälla, där maken genom äktenskapet förlorat rätt till familjepension som utgått på grund av statliga pensionsbestämmelser, eller maken tidigare varit gift med anställningshavaren, innan denne överskridit åldersgränsen. Statskontoret erinrar även om att vid riksdagsbehandlingen av förslaget till nytt pensionsreglemente förelåg motioner med enahanda syfte som de nu före-

varande, vilka motioner emellertid ej ledde till åsyftat resultat. Slutligen erinrar statskontoret om att enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension gäller såsom förutsättning för rätt till änkepension, att äktenskapet ingåtts senast den dag då den försäkrade fyller 60 år. Statskontoret avstyrker bifall till motionerna.

Statens pensionsanstalt erinrar likaledes om att införandet av det för den statliga personalpensioneringen nu gällande förmånssystemet innebar viss liberalisering i fråga om det till anställningshavarens ålder vid äktenskapets ingående knutna villkoret för efterlevande makes pensionsrätt. Pensionsanstalten — som även framhåller att förmånssystemet grundar sig på förhandlingsöverenskommelse — avstyrker bifall till motionerna.

Utskottet

I vad Kungl. Maj:ts förslag avser sådana ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente, avlöningsreglementet för övningslärare och statens allmänna tjänstepensionsreglemente, som föranleds antingen av redan av riksdagen fattade beslut eller av bifall till olika vid innevarande riksdag framlagda propositionsförslag, har detsamma inte givit utskottet anledning till erinran. Även övriga i propositionen framlagda reglementsändringsförslag finner sig utskottet böra biträda.

Vad angår det i de vid riksdagens början väckta motionerna I: 396 och II: 492 framställda yrkandet om sådan ändring i statens allmänna pensionsreglemente, att efterlevande maka till ordinarie befattningshavare under förutsättning av att äktenskapet ägt viss varaktighet, skulle erhålla rätt till familjepension även om äktenskapet ingåtts efter det befattningshavaren fyllt 60 år, får utskottet erinra om att ett liknande motionsyrkande av riksdagen behandlades i samband med antagandet år 1958 av nytt pensionsreglemente utan att motionerna ledde till åsyftat resultat. Då vidare det för den statliga pensioneringen nu gällande förmånssystemet grundar sig på överenskommelse efter förhandlingar med de statsanställdas huvudorganisationer kan utskottet inte biträda motionsyrkandet. Utskottet vill tillägga, att den väckta frågan givetvis i och för sig är av beskaffenhet att kunna upptagas i förhandlingsväg.

Förslaget i fråga om vissa förmåner i samband med arbetsvård för partiellt arbetsföra m. m. finner utskottet lämpligt avvägt, varför utskottet tillstyrker bifall till detsamma.

Vidare tillstyrker utskottet propositionsförslaget i vad det avser vissa frågor rörande samordning av tjänstepensionsförmåner med änke- och barnpensioner.

Vad beträffar det i propositionen framlagda förslaget om viss pensionsförbättring i samband med polismans övergång till statlig pensionering har ej heller granskningen av förslaget i denna del givit utskottet anledning till någon erinran.

Vad departementschefen anfört i fråga om vissa ändrade grunder för den s. k. bilkalkylen m. m. har ej givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att

1) vidtaga ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436), avlöningsreglementet för övningslärare den 9 juni 1950 (nr 386) och statens allmänna tjänstepensionsreglemente den 28 maj 1959 (nr 287) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 1 april 1960 under I. förordats;

2) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under II. förordats

a) vidtaga ändringar i 28 § statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436) och motsvarande stadganden i andra av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut utfärdade avlöningsförfattningar,

b) meddela bestämmelser angående dels resekostnadsersättning och traktamente i samband med arbetsvård dels ock ordningen för bestridande av vissa i samband med dylik vård uppkommande särskilda kostnader,

c) meddela beslut om tjänsteförening och rätt att bibehålla avlöningsförmåner i vissa fall;

3) meddela de föreskrifter och vidtaga de åtgärder i övrigt, som må erfordras i fråga om samordning av tjänstepensionsförmån med änke- eller barnpension, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under III. förordats;

4) besluta om pensionsförbättring i vissa fall, då polisman övergått från kommunal till statlig pensionering, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under IV. förordats;

5) utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av förenämnda förslag;

B. att motionerna I: 396 och II: 492 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 10 maj 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 109.